

BIST RİSK KONTROL ENDEKSLERİ KURAL SETİ

BORSA
İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	2
1.1. Amaç	2
1.2. Yönetim	2
1.3. Finansal Ölçütler Komitesi	2
1.4. Kural Seti Değişiklikleri	2
2. KISALTMALAR, TANIMLAR VE GENEL KURALLAR	3
2.1. Kısaltmalar	3
2.2. Tanımlar ve Terimler	3
2.3. Hesaplama ve Yayım Sıklığı	3
2.4. Veri Hassasiyeti	3
3. HESAPLANAN ENDEKSLER VE BAŞLANGIÇ BİLGİLERİ	3
4. HESAPLAMA YÖNTEMİ.....	3
4.1. BIST Risk Kontrol (Toplam Getiri) Endeksleri.....	4
4.2. BIST Risk Kontrol (Getiri) Endeksleri.....	4
4.3. Dayanak Endeksin Ağırlığı	4
4.4. Gerçekleşen Risk Seviyesinin (Volatilitenin) Hesaplanması	4
5. ENDEKS DEĞERLERİNDE GERİYE DÖNÜK DÜZELTME.....	5
6. GÜNCELLEME SIKLIĞI.....	5
7. YÜRÜRLÜK.....	5
Ek-1: Endeks Listesi	7

1. GİRİŞ

1.1. Amaç

BIST Risk Kontrol Endeksleri, dayanak alınan pay endeksine baştan belirlenmiş hedef risk seviyesi (hedef volatilité) ile yatırım yapma olanağı sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Biri riskli, diğeri risksiz kabul edilen iki varlık kullanılarak oluşturulan Risk Kontrol Endekslerinde, riskli varlığın portföy içerisindeki ağırlığı, riskli varlığın getiri volatilitesindeki değişimlere göre günlük olarak ayarlanarak, portföyün volatilitésinin (risk seviyesinin) sabit tutulması hedeflenir. Yüksek volatiliteli dönemlerde dayanak endeksin (riskli varlık) ağırlığı düşürülür, düşük volatiliteli dönemlerde ise dayanak endeksin ağırlığı artırılır.

1.2. Yönetim

Borsa İstanbul, bu Kural Seti kapsamında hesaplanan tüm endekslerin fikri mülkiyet haklarının sahibi olup söz konusu endekslerin oluşturulmasına, hesaplanmasına ve yayımlanmasına ilişkin tüm süreçlerden ve Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü'nün (IOSCO) "Finansal Ölçütlere İlişkin Temel İlkeleri"ne uyumundan tam kontrol sahibi yönetici olarak sorumludur. Borsa İstanbul tarafından hesaplanmakta olan Finansal Ölçütlerin IOSCO'nun söz konusu ilkelerine uyumuna ilişkin bilgilere Borsa İstanbul kurumsal web sitesi, [Endeksler – IOSCO Prensiplerine Uyum](#) sayfasından erişilebilir.

BIST Risk Kontrol Endeksleri'nin sürekliliğinin sağlanmasına yönelik iş ve işlemler Borsa İstanbul Endeks Direktörlüğü tarafından yürütülür.

1.3. Finansal Ölçütler Komitesi

Finansal Ölçütler Komitesi (FÖK), Borsa İstanbul A.Ş. IOSCO Prensiplerine Uyumlu Finansal Ölçütler Yönergesi'nin "Kontrol sistemi" başlıklı 8 inci ve "Gözetim fonksiyonu" başlıklı 9 uncu maddelerinde açıklanan kontrol ve gözetim fonksiyonlarını ifa etmek üzere, Finansal Ölçütlerin kontrolü ve gözetimi kapsamında değerlendirebilecek her konuda görüş ve öneri oluşturmak amacıyla Borsa İstanbul tarafından oluşturulmuştur.

FÖK, Finansal Ölçüt hesaplama faaliyetinin tüm aşamalarına ilişkin yönetim ve iç gözetim sorumluluğunu üstlenir. FÖK'ün görev ve sorumlulukları temel olarak, finansal ölçütlerin belirlenmesine ve ilanına, finansal ölçütlerin oluşturulmasına, kural setlerinin belirlenmesine, finansal ölçütlerin hesaplanmasına, finansal ölçütlerin yayımlanmasına ve dağıtılmasına, finansal ölçütlerin operasyonlarının yürütülmesine ilişkin olarak Borsa İstanbul A.Ş. Finansal Ölçütler Yönetim Prosedürü'nün 4. maddesinde belirtilen Karar Mercii'ne sunulmak üzere görüş oluşturmaktır. Komite, her dört ayda bir en az bir defa toplanır. Komite'nin tüm görev ve sorumlulukları ile üyelik yapısı Borsa İstanbul A.Ş. Finansal Ölçütler Yönetim Prosedürü'nün 5. maddesinde açıklanmaktadır. İlgili düzenlemelere Borsa İstanbul kurumsal web sitesi, [Endeksler – IOSCO Prensiplerine Uyum](#) sayfasından erişilebilmektedir.

1.4. Kural Seti Değişiklikleri

Borsa İstanbul, Kural Setini gözden geçirmek ve ihtiyaç haline Finansal Ölçüt Yararlanıcılarının görüşlerini almak için yazılı politikalar ve Komitelerden oluşan bir yönetim ve gözetim yapısı oluşturmuştur.

Kural Seti, her bir endeksin ölçmeyi hedeflediği değişimi en iyi şekilde yansıtmaya devam etmesini sağlamak için FÖK tarafından düzenli olarak (yılda en az 1 defa) gözden geçirilir.

Finansal Ölçütlerin gözetimi kapsamında yapılan gözden geçirmeler (periyodik olan veya olmayan) sonucunda ve/veya Lisanslı Kullanıcıların veya Finansal Ölçüt Yararlanıcılarının talepleri sonucunda Kural Setinde güncelleme ihtiyacı ortaya çıkabilir.

Kural Setinde yapılmasına karar verilen tüm değişiklikler, uygulamaya alınmadan önce, gerekçeleriyle ve ilgili diğer açıklamalarla birlikte, Borsa İstanbul kurumsal web sitesi, [Endeksler – Kural Setleri ve Değişiklikleri](#) sayfasında kamuya açıklanır.

Kural Seti kapsamında düzenlenmemiş konularda yapılacak uygulama FÖK'ün teklifiyle Borsa İstanbul Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir ve duyurulur.

2. KISALTMALAR, TANIMLAR VE GENEL KURALLAR

2.1. Kısaltmalar

Bu Kural Setinde yer alan;

- Borsa, Borsa İstanbul: Borsa İstanbul A.Ş.'yi,
- FÖK: Finansal Ölçütler Komitesi'ni,
- Kural Seti: BIST Risk Kontrol Endeksleri Kural Setini,
- Repo Endeksi: BIST-KYD Repo (Net) Endeksi'ni,

ifade eder.

2.2. Tanımlar ve Terimler

- **Volatilite:** Risk seviyesini ifade etmek için kullanılan volatilitenin yüksek olduğu dönemlerde riskin arttığı, volatilitenin düşük olduğu dönemlerde riskin azaldığı kabul edilir. Finansal piyasalarda varlık fiyatlarının belirli bir zaman dilimindeki değişkenliğini ifade eder. Yüksek volatilite, fiyatların hızlı ve büyük ölçüde değişmesi anlamına gelirken, düşük volatilite ise fiyatların daha istikrarlı ve tahmin edilebilir biçimde değişmesini ifade eder.
- **Hedef Volatilite (Hedeflenen Risk Seviyesi):** Endeksin korumayı hedeflediği sabit risk seviyesidir. Bu Kural Seti kapsamında hesaplanan endeksler için hedeflenen risk seviyesi %10, %15, %20, %25 veya %30 olarak belirlenebilir.
- **Gerçekleşen Volatilite (Gerçekleşen Risk Seviyesi):** Dayanak endeksin, belirlenmiş zaman dilimlerindeki volatilitesini ifade eder. Bu Kural Seti kapsamında hesaplanan endekslerde 21 ve 63 günlük gerçekleşmiş volatilite değerleri kullanılır.

2.3. Hesaplama ve Yayım Sıklığı

BIST Risk Kontrol Endeksleri, pay piyasası ile repo/ters repo piyasasının birlikte açık olduğu iş günleri için hesaplanmaktadır. Piyasaların herhangi birinin veya her ikisinin kapalı olduğu günden sonraki ilk iş günü için endeks getirileri hesaplanırken, bir önceki işlem günü kapanış değeri olarak her iki piyasanın açık olduğu son işlem günü esas alınmaktadır.

Endeksler, gün sonlarında hesaplanır ve yayımlanır.

2.4. Veri Hassasiyeti

Endekslerin hesaplanmasında ve yayımlanmasında aşağıdaki tabloda belirtilen veri hassasiyetleri uygulanır.

Veri	Veri Hassasiyeti
Volatilite Değerleri	Tam sayıdan sonra 2 hane
Risk Kontrol Endeks Değerleri	Tam sayıdan sonra 4 hane
Dayanak Endeks Değeri	Tam sayıdan sonra 12 hane
Dayanak Endeks Ağırlığı	Tam sayıdan sonra 12 hane
Repo Endeks Değeri	Tam sayıdan sonra 12 hane

3. HESAPLANAN ENDEKSLER VE BAŞLANGIÇ BİLGİLERİ

BIST Risk Kontrol Endeksleri "Toplam Getiri" ve "Getiri" olarak iki tipte, ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Hesaplanan BIST Risk Kontrol Endekslerinin kodlarına ve adlarına Ek-1 Endeks Listesi'nde yer verilmiştir.

4. HESAPLAMA YÖNTEMİ

BIST Risk Kontrol Endeksleri, "toplam getiri" ve "getiri" olarak iki tipte hesaplanmakta olup hesaplamalarda alım-satım dahil maliyetler göz ardı edilmektedir.

4.1. BIST Risk Kontrol (Toplam Getiri) Endeksleri

BIST Risk Kontrol (Toplam Getiri) Endeksleri, dayanak pay endeksi ile repo endeksinin günlük getirilerini, her iki endeksin portföy içindeki ağırlıkları oranında yansıtacak biçimde hesaplanmaktadır.

Endekslerin hesaplamasında aşağıdaki formül kullanılmaktadır:

$$RK_t = (1 + RKG_t) \times RK_{t-1}$$

$$RKG_t = [(W_t(DE_t/DE_{t-1} - 1)) + ((1 - W_t)(RE_{t-1}/RE_{t-2} - 1))]$$

RK_t : Risk Kontrol (Toplam Getiri) Endeksi'nin t günü değeri

RKG_t : Risk Kontrol (Toplam Getiri) Endeksi'nin t günü getirisi

DE_t : Dayanak endeksin t günündeki kapanış değeri

RE_t : BIST-KYD Repo Endeksi (Net)'nin t günündeki kapanış değeri

W_t : Risk Kontrol Endeksi içindeki dayanak endeksin t günündeki ağırlığı

BIST-KYD Repo Endeksi ertesi iş günü elde edilecek getiriyi gösterdiğinden, repo endeksinin getirisi bir önceki güne ait endeks değerleri kullanılarak hesaplanmaktadır.

4.2. BIST Risk Kontrol (Getiri) Endeksleri

BIST Risk Kontrol (Getiri) Endeksleri, sadece dayanak pay endeksinin günlük getirisini, endeksin portföy içindeki ağırlığı oranında yansıtacak biçimde hesaplanmaktadır.

Endekslerin hesaplamasında aşağıdaki formül kullanılmaktadır:

$$RK_t = (1 + RKG_t) \times RK_{t-1}$$

$$RKG_t = (W_t(DE_t/DE_{t-1} - 1))$$

RK_t : Risk Kontrol (Getiri) Endeksi'nin t günü değeri

RKG_t : Risk Kontrol (Getiri) Endeksi'nin t günü getirisi

DE_t : Dayanak endeksin t günündeki kapanış değeri

W_t : Risk Kontrol Endeksi içindeki dayanak endeksin t günündeki ağırlığı

4.3. Dayanak Endeksin Ağırlığı

Dayanak endeksin risk kontrol endeksindeki ağırlığı (W_t), hedef risk seviyesinin (HRS) dayanak endeksin gerçekleşen risk seviyesine (GRS_{t-2}) bölünmesiyle hesaplanır. Hesaplanan bu değer aynı zamanda önceden belirlenen maksimum ağırlık limiti ($k/100$) ile sınırlandırılır. BIST Risk Kontrol Endekslerinde Dayanak Endeksin maksimum ağırlık limiti %150'dir.

Dayanak endeksin Risk Kontrol Endeksi içerisindeki ağırlığı aşağıdaki formül ile hesaplanmaktadır.

$$W_t = \text{Min}((k/100), (HRS / GRS_{t-2}))$$

k : Dayanak endeksin maksimum ağırlık limiti (%)

HRS : Hedef Risk Seviyesi (Hedef Volatilite) (%)

GRS_t : t gününde dayanak endeksin Gerçekleşen Risk Seviyesi (Gerçekleşen Volatilite) (%)

t-1 gününde portföy içinde ağırlık dengelemeleri için işlemler yapıldığı, t gününde de bu portföy değişikliklerinin getirilerinin endekse yansıdığı varsayıldığından, t günündeki ağırlık W_t hesaplamalarında t-2 günü kapanış sonrasında hesaplanan volatilite değeri GRS_{t-2} kullanılmaktadır.

4.4. Gerçekleşen Risk Seviyesinin (Volatilitenin) Hesaplanması

Gerçekleşen risk seviyesinin hesaplanmasında farklı vadelerdeki risk seviyelerini birlikte dikkate almak için belirlenen iki vadeye ait günlük tarihsel volatilite değerlerinden büyük olan kullanılmaktadır. BIST Risk Kontrol Endekslerinde 21 ve 63 günlük tarihsel volatilite değerlerini birlikte dikkate almak için aşağıdaki formül kullanılmaktadır:

$$GRS_t = \text{Max} (Vol_{t,21}, Vol_{t,63})$$

$Vol_{t,21}$: Dayanak endeksin t gününe ait 21 günlük tarihsel volatilité değeri

$Vol_{t,63}$: Dayanak endeksin t gününe ait 63 günlük tarihsel volatilité değeri

Risk seviyelerinin (volatilitelerin) hesaplanmasında aşağıdaki formüller kullanılmaktadır:

$$Vol_{t,n} = \sqrt{252 \times \frac{1}{n} \times \sum_{i=1}^n (R_{t-i+1} - \bar{R}_{t,n})^2}$$

$$R_t = \ln E_t - \ln E_{t-1}$$

$$\bar{R}_{t,n} = \frac{1}{n} \times \sum_{i=1}^n R_{t-i+1}$$

$Vol_{t,n}$: Dayanak endeksin, t gününe ait n işlem günlük (t günü dahil) gerçekleşen volatilitesi

E_t : Dayanak endeksin t günündeki kapanış değeri

n : Risk seviyesinin (Volatilité) hesaplandığı gün sayısı

5. ENDEKS DEĞERLERİNDE GERİYE DÖNÜK DÜZELTME

Gün sonunda hesaplanmış ve yayımlanmış endeks değeri içinde geriye dönük düzeltme ancak Borsa İstanbul Genel Müdürlük kararı ile yapılabilir.

6. GÜNCELLEME SIKLIĞI

Bu Kural Seti yılda en az 1 defa gözden geçirilir ve ihtiyaç olması halinde güncellenir.

7. YÜRÜRLÜK

Bu Kural Seti, 24/11/2025 tarihinde yürürlüğe girer. Kural Setinin güncel versiyonu, Borsa İstanbul kurumsal web sitesi, [Endeksler – Kural Setleri ve Değişiklikleri](#) sayfasından teyit edilmelidir.

Ek-1: Endeks Listesi

Endeks Adı	Endeks Kodu	ISIN Kodu	Dayanak Endeks	Hedef Risk Seviyesi (HRS) (%)	Dayanak Endeks Maksimum Ağırlık Limiti (%)	Hesaplanma ve Yayımlanma Sıklığı	Başlangıç Değeri	Başlangıç Tarihi
BIST 30 RK %10 (GETİRİ)	RK030G10	TRAXIST01788	BIST 30	10	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %15 (GETİRİ)	RK030G15	TRAXIST01796	BIST 30	15	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %20 (GETİRİ)	RK030G20	TRAXIST01804	BIST 30	20	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %25 (GETİRİ)	RK030G25	TRAXIST01812	BIST 30	25	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %30 (GETİRİ)	RK030G30	TRAXIST01820	BIST 30	30	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %10 (GETİRİ)	RK100G10	TRAXIST01887	BIST 100	10	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %15 (GETİRİ)	RK100G15	TRAXIST01895	BIST 100	15	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %20 (GETİRİ)	RK100G20	TRAXIST01911	BIST 100	20	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %25 (GETİRİ)	RK100G25	TRAXIST01929	BIST 100	25	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %30 (GETİRİ)	RK100G30	TRAXIST01937	BIST 100	30	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %10 (TOPLAM GETİRİ)	RK030T10	TRAXIST01838	BIST 30	10	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %15 (TOPLAM GETİRİ)	RK030T15	TRAXIST01846	BIST 30	15	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %20 (TOPLAM GETİRİ)	RK030T20	TRAXIST01853	BIST 30	20	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %25 (TOPLAM GETİRİ)	RK030T25	TRAXIST01861	BIST 30	25	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 30 RK %30 (TOPLAM GETİRİ)	RK030T30	TRAXIST01879	BIST 30	30	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %10 (TOPLAM GETİRİ)	RK100T10	TRAXIST01945	BIST 100	10	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %15 (TOPLAM GETİRİ)	RK100T15	TRAXIST01952	BIST 100	15	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %20 (TOPLAM GETİRİ)	RK100T20	TRAXIST01960	BIST 100	20	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %25 (TOPLAM GETİRİ)	RK100T25	TRAXIST01978	BIST 100	25	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003
BIST 100 RK %30 (TOPLAM GETİRİ)	RK100T30	TRAXIST01986	BIST 100	30	150	Günde 1 kez	100	31.12.2003

Tablodaki Endeksler “Toplam Getiri” ve “Getiri” olarak ayrı ayrı hesaplanmaktadır.

